

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

STUDENTŲ MOKSLINĖS VEIKLOS TINKLO LXXVI KONFERENCIJA

Vilnius, 2024 m. gegužės 13–17 d.

PRANEŠIMŲ TEZĖS

Leidinį sudarė

VU MF Mokslo ir inovacijų skyriaus

inovacijų specialistas Kristijonas PUTEIKIS ir

administratorė Rima DAUNORAVIČIENĖ

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

2024

Mokslo komitetas:

doc. dr. Valdemaras Jotautas
dr. Diana Bužinskienė
prof. dr. Violeta Kvedarienė
prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas
Indrė Sakalauskaitė
Laura Lukavičiūtė
dr. Agnė Abraitienė
doc. dr. Jūratė Pečeliūnienė
prof. dr. Vaiva Hendrixson
doc. dr. Ieva Stundienė
prof. dr. Eglė Preikšaitienė
doc. dr. Birutė Zablockienė
prof. dr. Pranas Šerpytis
Artūras Mackevičius

dr. Žymantas Jagelavičius
doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
prof. dr. Marius Miglinas
Žilvinas Chomanskis
doc. dr. Kristina Ryliškienė
prof. dr. Vilma Brukienė
doc. dr. Saulius Galgauskas
Andrius Žučenka
doc. dr. Birutė Brasiūnienė
doc. dr. Jaunius Kurtinaitis
prof. dr. Eugenijus Lesinskas
doc. dr. Goda Vaitkevičienė
prof. dr. Alvydas Navickas
doc. dr. Rima Viliūnienė
prof. dr. (HP) Edvardas Danila

prof. dr. Nomedą Rima Valevičienė
Teresė Palšytė
doc. dr. Vytautas Tutkus
doc. dr. Danutė Povilėnaitė
dr. Viktorija Andrejevaitė
prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
dr. Arnas Bakavičius
prof. dr. Gilvydas Verkauskas
prof. dr. Sigitą Lesinskienė
doc. dr. Marija Jakubauskienė
prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė

Organizacinis komitetas:

Kristina Marcinkevičiūtė
Viktorija Rakovskaitė
Austėja Grudytė
Justina Semenkovaitė
Matas Žekonis
Rokas Žekonis
Milvydė Marija Tamutytė
Augustė Senulytė
Miglė Miglinaitė
Rokas Bartuška
Damian Luka Mialkowskyj
Karina Mickevičiūtė
Jovita Patricija Druta
Emilija Šauklytė

Austėja Račytė
Tadas Abartis
Mindaugas Smetaninas
Rafal Sinkevič
Gerda Šlažaitė
Kamilė Čeponytė
Einis Novičenko
Benas Matuzevičius
Gabriela Šimkonytė
Ieva Ruzgytė
Milda Mikalonytė
gyd. rez. Valentinas Kūgis
gyd. rez. Gabrielė Bielinytė
Vėjas Vytautas Jokubynas

Deivilė Kvaraciejūtė
Julija Pargaliauskaitė
Paulius Montvila
Rūta Bleifertaitė
Alicija Šavareikaitė
Julija Kondrotaitė
Gediminas Gumbis
Joana Leščevskaja
Gabrielė Bajoraitė
Augustinas Stasiūnas
Odeta Aliukonytė
Robertas Basijokas
Elvin Francišek Bogdzevič

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2024

© Vilniaus universitetas, 2024

ŽARNYNO MIKROBIOMO REIKŠMĖ VAIKŲ BRONCHINĖS ASTMOS PATOGENEZĖJE

Darbo autorės: Lina BLIUDŽIUTĖ, III kursas; Karolina KARNECKAITĖ, III kursas.

Darbo vadovė. Asist. dr. Agnė JAGELAVIČIENĖ, VU MF Klinikinės medicinos institutas, Vaikų ligų klinika.

Darbo tikslas. Apžvelgti žarnyno mikrobiomo sudėtinių dalių ir metabolitų reikšmę vaikų bronchinės astmos patogenezėje ir apibendrinti žarnyno mikrobiotos sudėties keitimo galimybes bronchinės astmos gydyme.

Darbo metodika. Mokslinė literatūra apie žmogaus mikrobiomo sandarą, žarnyno mikrobiotą, jos sąsajas su bronchinės astmos patogenezė atrinkta iš ClinicalKey, Elsevier, GoogleScholar ir Pubmed duomenų bazių, naudojant raktažodžius: bronchinė astma, žarnyno mikrobiota, mikrobiomas. Išanalizuotos 55–ios mokslinės publikacijos, iš kurių 64 proc. yra ne senesnės nei 5 metų.

Rezultatai. Bronchinė astma – dažniausia lėtinė uždegiminė vaikų kvėpavimo takų liga, kurios pasireiškimą lemia daugybė išorinių bei vidinių faktorių. Žarnyno ir kvėpavimo takų mikrobiota tarpusavyje sąveikauja taip vadinama žarnyno-plaučių ašimi, kuri moduliuoja imuninės sistemos atsaką ir veikia uždegiminius procesus kvėpavimo takų gleivinėje, sąlygojančius ligos endotipą ir klinikines išėitis. Pastarojo dešimtmečio moksliniai tyrimai siekia detaliau paaiškinti šiuos sudėtingus žarnyno mikrobiomo ir bronchinės astmos ryšius. Nustatyta, kad sveikas žarnyno mikrobiomas atsakingas už imuninį reguliavimą, patogenų šalinimą ir imuninės tolerancijos saviems audiniams palaikymą. Žarnyne padaugėjus patogeninių (*Clostridium*, *Escherichia*, *Enterococcus*, *H.pylori*, *Streptococcus* ir *Staphylococcus*) ir sumažėjus „gerųjų“ bakterijų (*Lactobacillus*, *Bifidobacterium*, *Lachnospira*), didėja bronchinės astmos rizika ir priešingai – vaikams sergantiems astma būdingesnė disbiozė. Kai kurios bakterijos tiesiogiai siejamos su ligos patogenezė: pvz., tam tikri *Clostridiaceae* šeimos atstovai gali stimuliuoti naivių T limfocitų diferenciaciją į prouždegiminius Th17, dalyvaujančius bronchinei astmai būdingose uždegiminėse reakcijose, o *Lactobacillus* bakterijos moduliuoja dendritinių ląstelių pirmtakus ir T reguliacinius limfocitus. Ryšiai tarp plaučių ir žarnyno sistemų palaikomi per žarnyno–plaučių ašį ir išskiriami 2 pagrindiniai jų sąveikos keliai. Pirmasis – T limfocitų aktyvacija žarnyne ir migracija per mezenterinius limfmazgius į plaučių audinį, kur jie aktyvina reguliacinius T limfocitus (Treg), atsakingus už optimalaus Th1 ir Th2 santykio palaikymą. Kai šis santykis nukrypsta į Th2 limfocitų pusę, kyla 2 tipo uždegiminis atsakas, kuris yra patofiziologinis bronchinės astmos pagrindas. Kitas kelias – žarnyne esančių bakterijų, jų metabolitų, endotoksinų ar citokinų patekimas į kraują ir tiesioginis tam tikrų imuninių komponentų moduliavimas, slopinant 2 tipo uždegimą kvėpavimo takuose. Nustatyta, kad simbiotinės segmentinės siūlinės bakte-

rijos aktyvina žarnyno Th17 ląsteles, kurios patekusios į plaučius sukelia uždegimines reakcijas. Žarnyno bakterijų metabolitas – fekalinis 12,13–diHOM reguliuoja dendritinių ląstelių genų raišką ir mažina prieš uždegiminių citokinų gamybą bei T ląstelių kiekį kvėpavimo sistemoje, todėl slopinamos uždegiminės reakcijos kvėpavimo takuose – mažėja bronchinės astmos išsivystymo rizika. Žarnyne susidaranti trumpųjų grandžių riebalų rūgštys skatina dendritinių ląstelių pirmtakų susidarymą kaulų čiulpuose, jų migraciją į plaučius ir prieš uždegiminį veikimą, skatinant CD4+ T ląstelių diferenciaciją į Treg ląsteles.

Išvados. Žmogaus mikrobiomas, atliekantis svarbų vaidmenį reguliuojant organizmo homeostazę, tebėra didelio susidomėjimo medicininiuose tyrimuose objektas. Bronchinė astma – kompleksinė liga, todėl reikalinga daugiau patikimų klinikinių tyrimų duomenų, įrodančių sudėtingą ryšį tarp žarnyno disbiozės ir uždegiminės kvėpavimo takų ligos pasireiškimo. Tiriant mikrobiotą būtina apimti bent kelis paciento gyvenimo etapus, siekiant nustatyti, ar atstacius normalią žarnyno mikrobiotos sudėtį bronchinės astmos simptomai mažėja ir kokią įtaką tai turi vėlesniuose ligos tarpsniuose.

Raktažodžiai. Bronchinė astma; mikrobiomas; žarnyno mikrobiota.